

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Справа № 593/1624/14-ц Головуючий у 1-й інстанції Данилів О.М. Провадження № 22-ц/789/494/15 Доповідач - Гурзель І.В. Категорія - 27

Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

30 квітня 2015 р. Колегія суддів судової палати з розгляду цивільних справ апеляційного суду Тернопільської області в складі:

головуючого - Гурзеля І.В.

суддів - Фащевська Н. Є., Щавурська Н. Б.,

при секретарі - Панькевич Т.І.

з участю представника ОСОБА_1 - ОСОБА_2, представника ОСОБА_3 - ОСОБА_4

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду у м. Тернополі цивільну справу за апеляційною скаргою ОСОБА_1 на рішення Бережанського районного суду Тернопільської області від 18 лютого 2015 року по справі за позовом ОСОБА_3 до ОСОБА_1 про стягнення боргу та за зустрічним позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_3 про визнання правочину недійсними, -

ВСТАНОВИЛА:

ОСОБА_3 звернувся до Бережанського районного суду з позовом до ОСОБА_1 про стягнення боргу в сумі 160 000 грн. на підставі боргової розписки.

У той же час ОСОБА_1 звернувся із зустрічним позовом до ОСОБА_3 про визнання даного правочину недійсним.

Рішенням Бережанського районного суду від 18.02.2015р. позовні вимоги ОСОБА_3 задоволено. Стягнуто із ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, ідентифікаційний номер НОМЕР_1, зареєстрованого за адресою: АДРЕСА_2, жителя АДРЕСА_1, на користь ОСОБА_3 160 000 грн. боргу по договору позики; 1600 грн. сплаченого позивачем судового збору.

У задоволенні зустрічних позовних вимог ОСОБА_1 до ОСОБА_3 про визнання правочину недійсним відмовлено за їх безпідставністю.

Не погоджуючись із даним рішенням суду, із апеляційною скаргою звернувся ОСОБА_1, мотивуючи її невідповідністю висновків суду обставинам справи, порушенням норм матеріального та процесуального права. Зокрема апелянта зазначає, що він не отримував

грошові кошти від ОСОБА_3, а розписка свідчить лише про фіксування певної домовленості між сторонами. Просить рішення суду від 18.02.2015р. скасувати та ухвалити нове, яким відмовити ОСОБА_3 у задоволенні позовних вимог та визнати недійсним договір позики укладений між ОСОБА_3 та ОСОБА_1 за розпискою від 01.11.2014р.

ОСОБА_3 у свою чергу проти апеляційної скарги заперечує, вважає рішенням суду законним та обґрунтованим та просить його залишити в силі, а в задоволенні апеляційної скарги відмовити.

Перевіривши доводи апеляційної скарги, заслухавши пояснення сторін, вивчивши матеріали справи, колегія суддів вважає, що апеляційна скарга підлягає до часткового задоволення, виходячи з наступних підстав.

Як вбачається з матеріалів справи та встановлено судом в період 18 по 26 жовтня 2014 року ОСОБА_1, робив ставки в лотереї "Спортліга" продавця-консультанта ТОВ "МСЛ" ОСОБА_3 на суму 160 000 грн. (по частинах 35 000 грн., потім ще двічі по 35 000 грн., потім 30 000 грн. і 25 000 грн.). При цьому коштів за купівлю гральної продукції не вносив.

01.11.2014р. ОСОБА_1 написав та підписав розписку про те, що він позичив у ОСОБА_3 160 000 грн. та зобов'язується повернути їх до 03.11.2014р.

Згідно з [ст.1046 ЦК України](#) за договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості. Договір позики є укладеним з моменту передання грошей або інших речей, визначених родовими ознаками.

Відповідно до [ст. 1047 ЦК України](#) передбачено, що договір позики укладається у письмовій формі, якщо його сума не менш як у десять разів перевищує встановлений законом розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. На підтвердження укладення договору позики та його умов може бути представлена розписка позичальника або інший документ, який посвідчує передання йому позикодавцем визначеної грошової суми або визначеної кількості речей.

Ухвалюючи рішення про задоволення позовних вимог ОСОБА_3 та стягнення 160 000грн. з ОСОБА_1 суд першої інстанції виходив з того, що здобутими в судовому засіданні доказами доведено, що між сторонами був укладений договір позики, однак відповідач не дотримав умов договору та в обумовлений у розписці строк позичених у позивача коштів йому не повернув і у добровільному порядку не бажає повертати боргу.

Проте з такими висновками не погоджується колегія апеляційного суду з огляду на наступне.

Враховуючи обставини справи, дана розписка написана ОСОБА_1 01.11.2014р. не відповідає вимогам щодо укладення договору позики, так як в момент підписання договору (розписки) грошові кошти не були передані апелянту.

Про зазначене свідчить позовна заява, в якій ОСОБА_3 зазначив про те, що робив ставки для ОСОБА_1 В період з 18 по 26 жовтня 2014 року на суму 160000 грн. в борг без

попередньої оплати. (а.с.4) Суд не приймає подальшу зміну пояснень позивача про те, що ніби-то він передав кошти в сумі 160 000 грн. ОСОБА_1, для участі в лотереї, оскільки такі пояснення суперечать матеріалам справи. Так, згідно письмового пояснення ОСОБА_3 на ім'я керівника МСЛ (а.с.43) вбачається, що він пробив чеки про оплату ставок в грі "Спортліга" ОСОБА_1 оскільки той обіцяв принести виграшні чеки на цю суму, однак не приніс. З договору про реструктуризацію заборгованості (а.с.12) вбачається що у ОСОБА_3 виникла нестача за період 2014 року від розповсюдження білетів лотереї МСЛ, яку той особисто частково погашав згідно квитанцій (а.с.14). Крім того, як вбачається з наданих пояснень ТОВ "М.С.Л." (а.с.40-41) ОСОБА_3 зареєстрував ігрові варіанти без фактичного внесення грошових коштів. А отже, у випадку тверджень позивача про позику ним коштів ОСОБА_1 в гривнях на суму 160 тис. він би мав можливість проконтролювати внесення зазначених коштів ОСОБА_1 для купівлі лотерей і зазначена заборгованість не виникла б.

Зазначені обставини свідчать про безгрошовість даної розписки.

За своєю суттю розписка про отримання в борг грошових коштів є документом, який видається боржником кредитору за договором позики, підтверджуючи як його укладення, так і умови договору, а також засвідчуючи отримання боржником від кредитора певної грошової суми або речей.

Отже, досліджуючи боргові розписки чи договори позики, суди повинні виявляти справжню правову природу укладеного договору, незалежно від найменування документа, і залежно від установлених результатів робити відповідні правові висновки (постанова Верховного Суду України від 18.09.2013р. №6-63 цс13).

В зв'язку з цим колегія суддів апеляційного суду не погоджується з висновком суду першої інстанції про укладення сторонами договору позики, оскільки грошові кошти в сумі 160 000 грн. не були передані позичальнику (ОСОБА_1) .

Відповідно до [ст. 60 ЦПК України](#) Кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень, крім випадків, встановлених [ст. 61 цього Кодексу](#). Доказуванню підлягають обставини, які мають значення для ухвалення рішення у справі і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір.

З підстав своїх вимог, а саме повернення грошової позики позов до задоволення не підлягає, інших підстав позову позивач не зазначив.

Що стосується вимог апелянта про визнання правочину недійсним договору позики за розпискою від 01.11.2014р., то вони до задоволення не підлягають.

Судом першої інстанції вірно встановлено відсутність доказів існування тяжкої обставини, під впливом якої ОСОБА_1 писав спірну розписку.

Крім того згідно п.8 [Постанови Пленуму Верховного суду України від 06.11.2009р. №9 "Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними"](#). Відповідно до ч. 1 [ст.215 ЦК](#) підставою недійсності правочину є недодержання стороною (сторонами) вимог, які встановлені [ст.. 203 ЦК](#), саме на момент вчинення правочину. Не може бути визнаний недійсним правочин, який не вчинено. У зв'язку з цим судам необхідно правильно визначати момент вчинення правочину (ст. [205 - 210](#), [640 ЦК](#) тощо).

Згідно ч.2 [ст. 640 ЦК України](#) якщо відповідно до акта цивільного законодавства для укладення договору необхідні також передання майна або вчинення іншої дії, договір є укладеним з моменту передання відповідного майна або вчинення певної дії.

Оскільки договір позики є укладеним з моменту передання грошей, а в даному випадку відносини являються безгрошовими, то і позика не була вчинена, а тому й не може бути визнана недійсною.

Згідно ч.1 [ст. 309 ЦПК України](#) підставами для скасування рішення суду першої інстанції і ухвалення нового рішення або зміни рішення є: 1) неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи; 2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд вважав встановленими; 3) невідповідність висновків суду обставинам справи; 4) порушення або неправильне застосування норм матеріального або процесуального права.

Керуючись ст.ст. [303](#), [304](#), [307](#), [309](#), [314](#), [316](#), [317](#), [319 Цивільного процесуального кодексу України](#), колегія суддів -

ВИРІШИЛА:

Апеляційну скаргу ОСОБА_1 задовольнити частково.

Рішення Бережанського районного суду Тернопільської області від 18 лютого 2015 року в частині стягнення боргу та судових витрат скасувати. Ухвалити в цій частині нове рішення, яким у позові ОСОБА_3 до ОСОБА_1 про стягнення боргу та судових витрат відмовити.

У решті рішення залишити без змін.

Рішення набирає законної сили з моменту проголошення, однак може бути оскаржене, шляхом подачі касаційної скарги безпосередньо до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ протягом двадцяти днів з дня набрання ним законної сили.

Головуючий - підпис

Судді - два підписи

З оригіналом згідно:

Суддя апеляційного суду Тернопільської області І.В. Гурзель